Blogi

Pikamaksulle kaikki päivät ovat pankkipäiviä

Raha ja maksaminen | 14.05.2019 | Maria Huhtaniska-Montiel

KIRJOITTAJA

Maria Huhtaniska-Montiel
Neuvonantaja

Haluaisin maksaa nopeasti, sujuvasti, turvallisesti ja ilman turhia välikäsiä tai kysymyksiä. Miksi maksajan pitäisi tietää, mikä on vastaanottajan pankki, kännykän merkki tai käyttämä sovellus?

Maksamisessa tapahtuu maailmanlaajuisesti juuri nyt paljon. Eurooppaan lomalle lähdössä olevan ei välttämättä tarvitse enää tyhjentää lentokentän pankkiautomaattia ja kaukomatkallekin riittää usein kortti tai pari. Verkkokaupasta tilatessa tulee vastaan runsauden paljous maksuvaihtoehtoja selatessa – maksanko heti vai myöhemmin ja mitä tietoja haluan palveluun antaa. Ruokakaupassa nopeimmin vetää itsepalvelukassa erityisesti nyt, kun lähimaksun raja nousi 50 euroon. Aasiassa on maita ja kaupunkeja, joissa jopa kadulla elantoaan kerjäävä on siirtynyt sähköisiin maksutapoihin.

Miten sinä haluaisit maksaa torilla, ruokakaupassa tai ulkomailla? Entä sähkölaskun, verkkokauppaostoksen tai asunnon? Maksutavan valintaan vaikuttaa moni asia. On eri asia maksaa nettikirppiksen käytetyistä lastenvaatteista kuin ensiasunnosta, vaikka kummassakin tapauksessa maksun on siirryttävä välittömästi, jotta tavara voi vaihtaa omistajaa. Olemme myös erilaisia: yksi haluaa maksaa samalla tavalla kaikkialla, toinen haluaa vaihtoehtoja. Kaupalle jokainen eri maksutapa tietää kustannuksia, jolloin sen on valittava, mitä vaihtoehtoja tarjotaan.

Kymmenen vuotta sitten esittelin ylpeillen sähköisen maksamisen tilastoja, joissa Suomi keikkui kärjessä. "Voiko teillä oikeasti maksaa 20 sentin tikkarin kortilla?", kysyivät keskieurooppalaiset kollegat. Viime vuosina Suomessa ei kuitenkaan ole tapahtunut sellaisia merkittäviä edistysaskelia, joita olemme nähneet muualla maailmassa, Euroopassa ja länsinaapurissa.

Maailmalla on käytössä useita järjestelmiä, jotka tekevät reaaliaikaisen maksamisen mahdolliseksi. Pikamaksaminen on reaaliaikaista, mutta sen lisäksi sillä on vielä pidemmälle vietyjä ominaisuuksia. Pikamaksu (engl. instant payment) määritellään usein sähköisenä, aina saatavilla

olevana ja välittömästi selvitettynä vähittäismaksuna. Se toimii kuten käteinen, sillä rahat lähtevät välittömästi maksajalta ja ovat myös välittömästi saajan käytettävissä. Pikamaksulle kaikki päivät (ja yöt) ovat pankkipäiviä.

Pikamaksun voi käynnistää erilaisilla maksuvälineillä, kuten verkkopankin maksunapista, älyrannekkeella tai vaikkapa matkapuhelimeen tulevana maksupyyntönä. Kaikki nämä maksutavat ovat mahdollisia jo tänään, mutta maksu ei useinkaan mene "pikana". Tilanne on toinen esimerkiksi Ruotsissa, jossa pikamaksuja välittävä mobiilimaksusovellus Swish on saavuttanut merkittävän käyttäjäjoukon. Palvelun tuntevat lähes kaikki. Ruotsin kieleen on syntynyt jopa uusi verbi "swisha". Miksi Suomessa ei ole tapahtunut samanlaista kehitystä?

Suomen Pankin maksuneuvosto perusti maksamisen reaaliaikaistumisen työryhmän selvittämään pikamaksamisen nykytilannetta ja käyttöönoton haasteita Suomessa. 24-jäsenisen työryhmän raportti "Maksamisen reaaliaikaistuminen Suomessa - pikamaksaminen" on tänään julkaistu vuosittaisen Maksufoorumi-tapahtuman yhteydessä.

Työryhmä ehdottaa raportissaan maksuneuvostolle muutamia toimenpidesuosituksia, joilla löydettyjä esteitä voitaisiin poistaa tai ainakin madaltaa. Suositusten toteutumista myös seurataan aktiivisesti. Useiden asiantuntijalähteiden perusteella pikamaksaminen on tulossa myös Suomessa jopa vallitsevaksi maksutavaksi ennemmin tai myöhemmin.

Itse haluaisin maksaa nopeasti, sujuvasti, turvallisesti ja ilman turhia välikäsiä tai kysymyksiä. Miksi maksajan pitäisi tietää, mikä on vastaanottajan pankki, kännykän merkki tai käyttämä sovellus? Tai joutua kysymään, kelpaako käteinen?

Asiasanat

maksaminen, maksujärjestelmät, pikamaksaminen